

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 008473 14 Kž 6
Sarajevo, 16.10.2014. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Hadžiomeragić Malika kao predsjednika vijeća, Dodik Božidarke i Zlotrg Nidžare kao članova vijeća, uz sudjelovanje Drndo Ismete kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog B.S., zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama kantonalnog tužitelja u Bihaću, osobno žalbi optuženog B.S. i žalbi njegovog branitelja izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 008473 14 K od 03.07.2014. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 16.10.2014. godine, u prisustvu federalnog tužitelja Halilović Muniba, optuženog B.S. i njegovog branitelja P.J., advokata iz B., donio je

P R E S U D U

Žalba branitelja optuženog B.S. se djelimično uvažava i presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 008473 14 K od 03.07.2014. godine preinačava u odluci o troškovima krivičnog postupka tako da se optuženi B.S. na osnovu člana 202. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, oslobađa dužnosti naknade troškova krivičnog postupka i isti padaju na teret budžetskih sredstava prvostepenog suda.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 008473 14 K od 03.07.2014. godine optuženi B.S. oglašen je krivim zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, u koju kaznu mu je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počev od 17.01.2014. godine pa nadalje.

Istom presudom, a na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), optuženi je obavezan da nadoknadi

troškove krivičnog postupka, čija će se visina utvrditi posebnim rješenjem i troškove paušala u visini od 350,00 KM, u roku od 15 dana od pravomoćnosti presude, a temeljem odredbe člana 212. stav 3. ZKP FBiH oštećeni su sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

Protiv navedene presude žalbu je izjavio kantonalni tužitelj u Bihaću, zbog odluke o kazni, sa prijedlogom da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači tako da se optuženom B.S. izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju od onog izrečenog pobijanom presudom.

Žalbu je izjavio i optuženi osobno, kao i njegov branitelj, advokat P.J. iz B. Optuženi u svojoj žalbi nije izričito naveo žalbene osnove, ali iz njene sadržine proizilazi da se žali zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a također iz sadržine žalbe proizilazi (iako nije stavljen izričiti prijedlog), da optuženi predlaže uvaženje njegove žalbe i preinačenje prvostepene presude tako da bude oslobođen od optužbe.

Branitelj optuženog žalbu je uložio iz svih žalbenih osnova, tj. zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede Krivičnog zakona, odluke o kazni i troškovima postupka, sa prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda ukine i odredi održavanje pretresa pred ovim sudom, ili da se ona ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje pred izmijenjenim vijećem.

Branitelj optuženog je podnio i odgovor na žalbu kantonalnog tužitelja, sa prijedlogom da se ta žalba odbije kao neosnovana.

Federalni tužitelj je podneskom broj T01 0 KTRZZ 0015448 14 od 22.09.2014. godine predložio da se žalba kantonalnog tužitelja u Bihaću uvaži i pobijana presuda preinači tako da se optuženom B.S. izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju od onog izrečenog pobijanom presudom, a da se žalba branitelja optuženog odbije kao neosnovana.

Na sjednici vijeća ovog suda, održanoj u smislu člana 319. ZKP FBiH, federalni tužitelj je u cijelosti ostao kod žalbe kantonalnog tužitelja u Bihaću (u daljem tekstu: tužitelj), kao i kod navoda i prijedloga iz pomenutog podneska, a branitelj optuženog je izjavio da u cijelosti ostaje kod osnova, razloga i prijedloga iz svoje žalbe, koju je i usmeno obrazložio. Također, izlažući žalbu, branitelj optuženog izašao je iz njenih okvira navodeći da pobijana presuda nema razloga o odlučnim činjenicama u pogledu postojanja oružanog sukoba između jedinica ARBiH i jedinica VRS u inkriminiranom periodu, te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na što u žalbi nije ukazao. Međutim, kako takvo postupanje predstavlja ustvari dopunu žalbe izvan žalbenog roka, to se ovaj sud nije ni mogao upustiti u ispitivanje opravdanosti takvih žalbenih prigovora. Nadalje, branitelj optuženog je izjavio da ostaje kod odgovora koji je podnio na žalbu tužitelja, a optuženi je izjavio da u cijelosti prihvata kako navode žalbe i odgovora na žalbu koje je podnio njegov branitelj, tako i njegovo izlaganje na sjednici vijeća. Optuženi je naveo da ostaje i kod osnova, razloga i prijedloga iz svoje osobne žalbe, koju je ukratko i izložio.

Ovaj sud je ispitao prvostepenu presudu u granicama žalbenih prigovora tužitelja, optuženog i njegovog branitelja u smislu člana 321. ZKP FBiH, kao i po službenoj dužnosti da li je na štetu optuženog povrijeđen krivični zakon, pa je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Pobijajući prvostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, branitelj optuženog na prvom mjestu ukazuje da je pobijana presuda objavljena suprotno odredbi člana 301. stav 5. ZKP FBiH, jer po toj odredbi svi prisutni saslušat će čitanje izreke presude stojeći, a u konkretnom slučaju je sudsko vijeće sjedilo, iz čega slijedi da na ovaj način žalba želi ukazati na relativno bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Ovaj žalbeni prigovor nije osnovan.

Prije svega, nema povrede odredbe člana 301. stav 3. ZKP FBiH u situaciji u kojoj sudsko vijeće sjedi dok čita izreku presude a ostali prisutni stoje, jer se iz navedene odredbe jasno vidi da se na taj način upravo i treba postupiti, obzirom da se obaveza „stajanja“ odnosi na sve prisutne koji slušaju, a ne na one koji izreku čitaju (sudsko vijeće). S druge strane, čak i ukoliko bi se prihvatio žalbeni stav da je obaveza svih prisutnih, pa i sudskog vijeća da stoji pri čitanju izreke presude, branitelj ničim nije ukazao zbog čega bi to bilo od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude, pa je očigledno da navedeni žalbeni prigovor nema nikakvog utemeljenja.

Nadalje, branitelj žalbom ukazuje da je izreka pobijane presude nerazumljiva i proturječna sama sebi, kao i obrazloženju, jer iz opisanih radnji za koje je optuženi oglašen krivim, ne proizilazi saizvršilaštvo, tj. ističe da nisu opisane radnje izvršenja svakog od saizvršilaca ponaosob. Pri tome ukazuje da su radnje dovođenja oštećenih iz njihovih kuća poduzeli vojni policajci M.D. i Š.Z., u čemu nema zajedničkog djelovanja sa optuženim, zatim da je opis radnji optuženog u izreci pobijane presude neprecizan i upućuje na njegov nesvjesni nehat, tj. odsustvo njegove svijesti o nastupanju zabranjene posljedice. S tim u vezi ukazuje da je prema iskazima svjedoka optuženi bio u civilnoj odjeći i bez naoružanja, te je bio u dobrim odnosima sa oštećenima, pa se onda postavlja pitanje „u čemu se sastoji njegova radnja saizvršilaštva, njegova vinost, njegov umišljaj i svijest o nastupanju zabranjene posljedice.“ Ističe da se tome treba dodati kako vještak sudske medicine nije mogao utvrditi uzrok smrti oštećenih, da je po nalazu vještaka balističara pucano samo iz jedne puške, da je optužnica apstraktna i neuredna zbog čega odbrana nije bila u mogućnosti da se od takve optužbe brani, te da je usljed svega navedenog izreka presude nerazumljiva, proturječna sama sebi ili razlozima presude, te da presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, zbog čega smatra da je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Ovaj sud prvenstveno primjećuje da žalitelj u ovom dijelu žalbe ne razgraničava jasno žalbene osnove, tako da istovremeno ukazuje i na bitne povrede odredaba krivičnog postupka i na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Stoga će na ovom mjestu biti odgovoreno na žalbene navode koji se tiču bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, dok će se prigovorima koji se odnose na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, a koji su identični naprijed navedenim, baviti pri analizi tog dijela žalbe.

Po ocjeni ovog suda, izreka pobijane presude je sasvim jasna i određena, te nije u proturječnosti samoj sebi ili razlozima presude, a također su u njoj navedeni i razlozi o svim odlučnim činjenicama, pa ne stoje suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog.

Prije svega, izreka pobijane presude sadrži jasan činjenični supstrat predmetnog krivičnog djela, i sve one elemente koji su potrebni da se krivično djelo što preciznije odredi, uključujući i saizvršilačke radnje optuženog i Š.Z., kao i njihov subjektivni odnos spram tog djela, tj. njihov umišljaj da oštećene liše života, u čemu nema nikakve nerazumljivosti niti proturječnosti. Također, o svakoj od odlučnih činjenica iz izreke pobijane presude, prvostepeni je sud naveo sasvim jasne, određene i dovoljne razloge (o čijoj će sadržini biti više riječi kod ispitivanja pravilnosti činjeničnog stanja), pa kako ti razlozi ni u čemu nisu proturječni izreci, onda slijedi da pobijanom presudom nisu učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, na koje se žalbom branitelja neosnovano ukazuje.

Branitelj žalbom dalje ukazuje da „svi pribavljeni dokazi tužioca su nezakoniti“, jer su svjedoci saslušavani po nekoliko sati u policiji i u kancelariji kantonalnog tužitelja, uz prisustvo policijskog inspektora koji je bio naoružan, kako to tvrde svjedoci K.D. i M.N., zatim da je svjedok K.D. navođen na odgovor, da mu zapisnik nije pročitao, da je branitelj unakrsno ispitao svjedoke na okolnosti iskaza datih u istrazi ali da te iskaze tužitelj nije uložio u spis iako je „prema odredbama ZKP“ to bio dužan, da je nezakonito na glavnom pretresu saslušan svjedok K.D., jer je isti psihički poremećen i gluv, pa da je prvostepeni sud, iako je o zdravstvenom stanju svjedoka bio upoznat, preuzeo ulogu vještaka i povrijedio odredbe čl.11., 101. i 102. ZKP FBiH, te učinio bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Ni ovi žalbeni prigovori branitelja optuženog nisu osnovani.

Naime, iz odredbe člana 11. ZKP FBiH, proizilazi da je od osumnjičenog ili drugih osoba koje učestvuju u krivičnom postupku zabranjeno iznuđivati iskaz ili kakvu drugu izjavu (stav 1.navedene odredbe), te da sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima koji su pribavljeni povredama ljudskih prava i sloboda niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ZKP FBiH. Nadalje, odredbom člana 288. stav 1. ZKP FBiH propisano je da iskazi dati u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnoj raspravi i mogu biti korišteni prilikom direktnog i unakrsnog ispitivanja, nakon čega se prilažu kao dokazni materijal.

U konkretnom slučaju prije svega valja primijetiti da niti jedan od svjedoka na koje se žalba poziva (K.D. i M.N.), nije izjavio da je prilikom njihovog saslušanja u istrazi bila prisutna bilo koja naoružana osoba, pa je takva žalbena tvrdnja neistinita a time i neosnovana. Nadalje, niti jedan od ovih svjedoka nije izjavio da nije pročitao zapisnik iz istrage, nego je svjedok K.D. izjavio da se toga ne sjeća (zapisnik o glavnom pretresu od 10.06.2014. godine), dok je svjedok M.N. izjavio da mu je taj zapisnik pročitao (isti zapisnik), pa je suprotna žalbena tvrdnja također netačna. Što se tiče okolnosti da je saslušanje svjedoka obavljeno uz učešće ovlaštene službene osobe, to ničim ne dovodi u pitanje zakonitost takvog dokaza, obzirom na postojanje zakonskog ovlaštenja tih osoba da pod nadzorom tužitelja provode istragu i prikupljaju dokaze, uključujući i saslušanje svjedoka, dok vrijeme, tj. dužina saslušanja svjedoka isključivo ovisi o okolnostima o

kojima svjedok treba da se izjasni, pa nije isključeno da saslušanje svjedoka može trajati i više sati. Međutim, branitelj ni na koji način nije argumentirao žalbenu tvrdnju da je na ove svjedoke vršen bilo kakav pritisak s ciljem iznuđivanja iskaza, a ovo tim više, što su oba svjedoka, u ključnim dijelovima, svoje iskaze u ponovili pred sudskim vijećem u toku glavnog pretresa. Iz stanja spisa proizilazi da svjedoku M.N. prilikom direktnog ispitivanja na glavnom pretresu nije ni predočavan raniji iskaz, što znači da nije ni bilo odstupanja u odnosu na iskaz dat u istrazi, dok je svjedok K.D. također ponovio svoj raniji iskaz, osim u dijelu ko je upravljao vozilima koja je vidio kritičnog dana, pa mu je tužitelj u tom dijelu predočio iskaz iz istrage u smislu člana 288. stav 1. ZKP FBiH, nakon čega je isti potvrdio ono što je u ranijem iskazu izjavio, te je raniji iskaz tog svjedoka tužitelj uložio u sudski spis. Kada je u pitanju unakrsno ispitivanje ovih svjedoka, branitelj je koristio iskaze navedenih svjedoka koji su dali u istrazi, međutim, te iskaze nije uložio u sudski spis kao dokaze odbrane. S tim u vezi potpuno je pogrešan i nelogičan žalbeni stav da je tužitelj u obavezi uložiti u sudski spis iskaze iz istrage, nakon što su oni korišteni tokom unakrsnog ispitivanja od strane odbrane. Naime, svaka strana u krivičnom postupku predlaže i izvodi dokaze u korist svojih teza, pa je sasvim nelogično da tužitelj predlaže i u sudski spis ulaže one dokaze kojima odbrana želi dokazati svoje tvrdnje. Kako dakle branitelj u konkretnom slučaju, iako je prilikom unakrsnog ispitivanja svjedoka koristio njihove iskaze iz istrage, nije predložio da se ti iskazi cijene kao dokazi odbrane, niti ih je uložio u sudski spis, onda se ne može uspjeti sa žalbenim prigovorom da je to trebala učiniti suprotna strana u krivičnom postupku, tj. tužitelj. U vezi navedenih žalbenih prigovora ovaj sud podsjeća i na odredbu člana 296. stav 1. ZKP FBiH, prema kojoj sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu (načelo neposrednosti), naravno, uz moguće izuzetke koje zakon propisuje, pa je tako postupio i prvostepeni sud u konkretnom slučaju. Stoga je sasvim nelogično i bespredmetno žalbeno insistiranje na nezakonitosti iskaza iz istrage, kada ti iskazi nisu ni poslužili kao osnov za donošenje pobijane presude, a s druge strane, sasvim je kontradiktorna žalbena tvrdnja da su takvi dokazi trebali biti uvršteni u sudski spis, jer ukoliko žalba polazi od toga da su oni nezakoniti, onda bi logično bilo tražiti njihovo izdvajanje, a ne uvrštavanje u dokaze. U konkretnom slučaju, od svih iskaza koje su svjedoci dali u istrazi, u sudski spis je uložena samo iskaz svjedoka K.D., iz razloga o kojima je prethodno bilo riječi, no odlučno je to da pobijana presuda i nije zasnovana isključivo ili u pretežnoj mjeri na iskazu ovog svjedoka, nego na drugim iskazima i dokazima, dok je iskaz svjedoka K.D. cijenjen samo kao potkrepljujući dokaz, o čemu je prvostepeni sud dao jasne i određene razloge (na str.8.pasus 2.).

Žalbene prigovore o povredi odredaba člana 101. i 102. ZKP FBiH (čime se zapravo ukazuje na relativno bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, a ne na nezakonitost dokaza), ovaj sud također nije mogao uvažiti.

Naime, žalba u ovom dijelu tvrdi da je svjedok K.D. gluv, i s tim u vezi upućuje na naprijed navedene odredbe ZKP FBiH. S tim u vezi, valja podsjetiti da je odredbom člana 101. ZKP FBiH propisano da se saslušanje svjedoka koji je gluh ili nijem, vrši preko tumača, te je propisan način saslušanja takvog svjedoka, dok se odredba člana 102. ZKP FBiH odnosi na polaganje zakletve svjedoka, pa je tom odredbom, između ostalog, propisano da svjedok koji je gluh ili nijem, zakletvu polaže uz pomoć tumača.

Međutim, ovaj sud nalazi da ni na koji način žalba nije argumentirala činjenicu o tome da se radilo o gluhom svjedoku, niti je sa takvom tezom mogla uspjeti u toku glavnog pretresa, iz prostog razloga što je navedeni svjedok prilikom svjedočenja, prije svega sam potvrdio da čuje pitanja, a potom je i odgovorio na sva pitanja koja su mu postavljena, pa dakle i na unakrsna pitanja branitelja, o čemu je pobijana presuda također dala razloge. Također, očigledno je i iz stanja spisa (zapisnika o glavnom pretresu od 10.06.2014.godine), da je sva postavljena pitanja svjedok čuo, razumio i na njih odgovorio, pa žalbena tvrdnja o tome da je isti gluv, nema nikakvog utemeljenja. Iz toga slijedi da prvostepeni sud nije ni imao nikakvu obavezu kod saslušanja ovog svjedoka postupati u smislu odredbi člana 101. i 102. ZKP FBiH, pa suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog nisu mogli biti uvaženi.

Što se tiče žalbenih tvrdnji o psihičkoj poremećenosti svjedoka K.D., branitelj u žalbi navodi da se isti liječio na neuropsihijatriji, zatim da se iz službene zabilješke odjela za podršku svjedoka Kantonalnog suda u Bihaću, te iz dokumentacije uz istu, vidi da je svjedok psihički poremećen, kao i da je odbrana od vještaka iz oblasti sudske psihijatrije, dr. S.B. zatražila davanje nalaza i mišljenja o sposobnosti ovog svjedoka za svjedočenje, ali je prvostepeni sud preuzeo ulogu vještaka. Dalje se u žalbi navodi da će detaljniji razlozi u pogledu psihičke poremećenosti svjedoka biti dati u dijelu žalbe koji se odnosi na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, međutim, o tome u navedenom dijelu žalbe nema ni pomena, pa će ovaj sud dati odgovor samo o naprijed navedenim prigovorima.

Prvenstveno valja ukazati da iz žalbe nije sasvim jasno na koju bitnu povredu odredaba krivičnog postupka se ovakvim prigovorima ukazuje, ali se iz sadržine iste može zaključiti da ona potencira to da je odbrana provela vještačenje psihičkog zdravlja svjedoka koje od suda nije prihvaćeno, pa da je takva odluka nepravilna, odnosno, da prvostepeni sud nije trebao prihvatiti iskaz ovog svjedoka. U suštini, žalbom se želi dovesti u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka K.D.

S tim u vezi, iz pobijane presude proizilazi da prvostepeni sud nije prihvatio nalaz i mišljenje vještaka odbrane, dr.S.B., s obzirom da je isto provedeno samoinicijativno tj. bez odgovarajuće naredbe suda, zatim da je odbijen prijedlog odbrane da se temeljem sudske naredbe provede vještačenje svjedoka K.D., jer je takav prijedlog stavljen nakon što je ovaj svjedok neposredno saslušan pred sudom, a sud se tokom tog saslušanja imao priliku uvjeriti da isti ne djeluje labilno niti odaje sliku psihičkog bolesnika, dok iz službene zabilješke odjela za podršku svjedocima od 10.06.2014. godine, koja je u spis uložena kao dokaz odbrane, proizilazi da su službenici tog odjela u više navrata razgovarali sa svjedokom i njegovom suprugom prije svjedočenja, te da u tim razgovorima isti nisu naveli da svjedok ima zdravstvenih problema.

Po ocjeni ovog suda, ovakvi razlozi pobijanog rješenja nisu dovedeni u pitanje naprijed navedenim žalbenim prigovorima. Osim toga, u žalbi se samo paušalno tvrdi da je svjedok K.D. psihički bolesnik, a niti su uz žalbu priloženi kakvi dokazi kojima bi se takve tvrdnje potkrijepile. Pored svega navedenog, valja primijetiti i to da je iskaz svjedoka K.D. od strane prvostepenog suda cijenjen samo kao indicijalni, odnosno, potkrepljujući dokaz, dakle, ne radi se o dokazu na kojem se pobijana presuda temelji isključivo ili u pretežnom dijelu, pa čak i pod pretpostavkom da je odbrana uspjela

dovesti u pitanje njegovu dokaznu vrijednost na način kako se to potencira u žalbi, time nije dovedena u pitanje pravilnost zaključaka pobijane presude.

Nadalje, branitelj prigovara da je pobijanom presudom povrijeđeno pravo optuženog na odbranu, odnosno, da je prvostepeni sud povrijedio odredbu člana 15. ZKP FBiH, tako što je odbrani nije bilo dozvoljeno da diskredituje iskaze svjedoka optužbe kroz unakrsno ispitivanje. S tim u vezi ponovo ukazuje da je odbrana nastojala kroz unakrsno ispitivanje dokazati da su iskazi svjedoka iz istrage nezakoniti (pitanjima kada, gdje i kako su ispitivani, koliko ih je lica ispitivalo, da li su privedeni, da li su pozvani telefonom, da li su dobili poziv i koliko dugo prije saslušanja, kako je tekao tok ispitivanja, kako su postavljana pitanja a svjedok davao odgovore, da li su pročitali zapisnik i sl.), a da prvostepeni sud to nije dozvolio.

Ni ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Prije svega, ovaj sud podsjeća da je o nezakonitosti iskaza svjedoka iz istrage već prethodno bilo govora, pa isti razlozi vrijede i u pogledu ovih žalbenih prigovora. Nadalje, iz stanja spisa, tj. iz zapisnika o glavnom pretresu, jasno se vidi da je optuženom i njegovom branitelju dopušteno da unakrsno ispituju svjedoke i vještake u vrlo širokom obimu, te da na taj način dovedu u pitanje vjerodostojnost njihovih iskaza, odnosno, kredibilitet svjedoka i vještaka. Tačno je da je prvostepeni sud u pogledu pojedinih pitanja branitelja zabranio svjedocima da njih daju odgovore, što je u skladu sa ovlaštenjima suda iz odredbe člana 278. stav 1. ZKP FBiH. Međutim, da bi se upjelo sa žalbenim prigovorom da je povrijeđeno pravo na odbranu optuženom zbog toga što je sud pogrešno primijenio ovlaštenje iz navedene zakonske odredbe, odnosno, nepravilno odlučio o zabrani određenog pitanja ili odgovora na takvo pitanje, žalba mora sadržavati jasnu i određenu argumentaciju zbog čega bi to pitanje ili odgovor bili od važnosti za utvrđivanje odlučnih činjenica, odnosno, argumentaciju o tome zbog čega je nepravilna odluka prvostepenog suda da konkretno pitanje ili odgovor na takvo pitanje zabrani. Međutim, žalba branitelja optuženog ne sadrži nikakvu konkretizaciju u tom pravcu, nego se njome samo paušalno ukazuje da je pravo odbrane da diskredituje iskaze svjedoka suprotne strane, i da je takvo pravo odbrani uskraćeno, pa slijedom toga, ovakvi žalbeni prigovori nisu ni mogli poslužiti kao osnov za preispitivanje odluka prvostepenog suda u pogledu zabrane konkretnih pitanja ili odgovora na ta pitanja. S tim u vezi neosnovano se žalbom branitelja optuženog ukazuje da je optuženom onemogućeno fer i pravično suđenje time što je prvostepeni sud u obrazloženju pobijane presude (na strani 11.), naveo da je „takvim pitanjima branilac pokušao obezbjediti alibi za optuženog...“. U ovom dijelu, žalba sasvim pogrešno dovodi u vezu navedeni dio pobijane presude, sa žalbenim prigovorima istaknutim u pravcu povrede prava na odbranu (zabranom pitanja, odnosno, odgovora na ta pitanja). Naime, u tom dijelu pobijane presude (na strani 11.), na koji se žalbom ukazuje, prvostepeni sud se bavio ocjenom iskaza svjedoka odbrane, te naveo razloge zbog kojih nije povjerovao iskazima svjedoka M.N. i B.R., nalazeći da su isti neuvjerljivi, kontradiktorni i pristrasni u korist optuženog, te usmjereni na to da optuženom pokušaju pomoći u izbjegavanju krivične odgovornosti (između ostalog i davanjem alibija). Međutim, ne može se uspjeti sa žalbenim prigovorom o povredi prava na odbranu, odnosno, onemogućavanju fer i pravičnog suđenja, samo zbog toga što prvostepeni sud kod izvođenja svojih zaključaka nije slijedio liniju odbranu optuženog, i to posebno onda

kada je sud, kao i u konkretnom slučaju, za navedene zaključke dao sasvim određene i uvjerljive razloge, primjenjujući princip ocjene dokaza kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, te dovodeći ih u jasnu logičku cjelinu. Prema tome, navedeni žalbeni prigovori branitelja optuženog nisu mogli biti prihvaćeni.

Slijedom izloženog, proizilazi da pobijanom presudom nisu učinjene ni relativno, ni apsolutno bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje se žalbom branitelja optuženog ukazuje, pa se žalbeni prigovori istaknuti u tom pravcu ukazuju neosnovanim.

Nisu osnovani ni žalbeni prigovori branitelja optuženog kojima se nastoji dovesti u pitanje pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom.

Žalbom se prvenstveno ukazuje da niko od saslušanih svjedoka nije potvrdio da je optuženi skupa sa vojnim policajcima izveo oštećene iz njihovih kuća, da niko od svjedoka nije potvrdio da ih je optuženi lišio života, a ovo tim više što je optuženi kritičnog dana bio u civilu i nenaoružan, a vještak balističar je izjavio da je pucano iz samo jedne puške sa dva kratka rafala.

S tim u vezi ovaj sud prvenstveno primjećuje da optuženom nije ni stavljeno na teret da je on učestvovao u izvođenju oštećenih iz njihovih kuća, nego su u toj radnji, prema opisu iz izreke pobijane presude, i prema sadržini izvedenih dokaza, učestvovali vojni policajci Š.Z. i M.D., dok je sa njima na lice mjesta (u selo M.), otišao svjedok M.N. Tačno je da nema očevidaca lišenja života oštećenih, a tačno je i da prema iskazima svjedoka optuženi kritičnog dana nije bio u uniformi i naoružan, no to ne dovodi u pitanje pravilnost činjeničnih zaključaka prvostepenog suda o postupanju optuženog u učinjenju predmetnog krivičnog djela u svojstvu saizvršitelja. Naime, i po ocjeni ovog suda, prvostepeni je sud, i pored nedostatka neposrednih dokaza (očevidaca lišenja života oštećenih), sasvim pravilno utvrdio sve odlučne činjenice i okolnosti, te u obrazloženju pobijane presude naveo veoma detaljne i uvjerljive razloge i indicijalne dokaze na kojima su oni zasnovani, koji su međusobno čvrsto i logički povezani, te predstavljaju zatvoreni krug činjenica indicija i sa sigurnošću upućuju na jedini mogući zaključak da je optuženi, kao saizvršitelj, skupa sa preminulim Š.Z., učinio krivično djelo za koje je oglašen krivim.

To se prije svega odnosi na iskaze svjedoka M.D. i M.N., čiji iskazi su i po ocjeni ovog suda jasni, uvjerljivi, međusobno se dopunjuju, i potvrđeni su i drugim izvedenim dokazima, a iz kojih nedvojbeno proizilazi da je optuženi imao zajednički cilj sa preminulim Š.Z. da oštećene liše života, koji cilj je manifestiran u nizu poduzetih radnji opisanih od strane svjedoka (dogovor ove dvojice ispred prodavnice optuženog, odlazak vojnih policajaca po oštećene, zatim okolnost da ih po povratku iz sela M... optuženi čeka sa kombijem, da se potom voze iza njega do dolaska na mjesto sa kojeg je Š.Z. „otjerao“ svjedoke M.D. i M.N., da opravo ova dvojica - optuženi i Š.Z., odvođe oštećene u pravcu šume tj. jame u kojoj su njihovi posmrtni ostaci kasnije pronađeni, te da su se nedugo nakon odvođenja prema tom mjestu, iz tog pravca začula dva kratka rafala). S obzirom na takve okolnosti, koje je pravilno doveo u vezu prvostepeni sud, nije od odlučnog značaja to što optuženi kritične prilike nije imao pušku, tj. to što nije utvrđeno da li je i on pucao u oštećene ili samo Š.Z., ili su to učinili naizmjenično, kada

iz svih prethodno navedenih činjenica nedvojbeno proizilazi njihova svijest o zajedničkom djelovanju, te zajednički doprinos učinjenju krivičnog djela. Dakle, u konkretnom slučaju nije ni bilo neophodno utvrditi da je optuženi poduzeo konkretnu radnju pucanja u oštećene, kod okolnosti da je poduzeo sve prethodno opisane radnje koje imaju odlučujući značaj u procesu izvršenja djela, uključujući i to da je skupa sa Š. Z. odveo oštećene u pravcu jame u kojoj će kasnije biti pronađeni njihovi posmrtni ostaci. Kako su sve te činjenice i okolnosti pravilno ocjenjene u skladu sa načelom slobodne ocjene dokaza, a branitelj optuženog nije ih navedenim žalbenim prigovorima doveo u pitanje kako pojedinačno tako ni u međusobnoj povezanosti, ovaj sud smatra da su takvi prigovori neutemeljeni.

Pobijajući dalje činjenično stanje utvrđeno pobijanom presudom, branitelj u žalbi detaljno analizira pojedine djelove iskaza svjedoka, ukazujući na međusobne proturječnosti u tim iskazima, i nastojeći na taj način dovesti u pitanje vjerodostojnost iskaza ključnih svjedoka – M.D. i M.N. Tako koncipiranim žalbenim prigovorima, branitelj želi ukazati da se radi o proturječnostima od odlučnog značaja usljed kojih je pogriješio prvostepeni sud kada je poklonio vjeru iskazima navedenih svjedoka. Međutim, i po ocjeni ovog suda, proturječnosti na koje se žalbom branitelja ukazuje, nisu takvog značaja da bi mogli dovesti u pitanje vjerodostojnost ovih iskaza. Naime, okolnosti koje se odnose na pitanje da li je „treća osoba“ koja je sa vojnim policajcima došla po oštećene u selo M., bila u uniformi ili ne (od čega po stavu žalbe ovisi i to da li svjedok M.R. govori istinu, obzirom da tvrdi da je bio u civilu), zatim da li je ta osoba izlazila iz auta ili ne, i ko je od ovih koji su došli izveo oštećene iz njihovih kuća, da li je optuženi, prema mišljenju svjedoka mogao znati za jamu-pećinu u kojoj su nađeni posmrtni ostaci oštećenih ili ne, da li su i šta neki od svjedoka čuli poslije predmetnog događaja i na kojem su mjestu to čuli, te kontradiktornosti s tim u vezi, nemaju onaj značaj kakav im se žalbom branitelja želi dati, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud. Iz obrazloženja pobijane presude jasno se vidi da je prvostepeni sud (na strani 9. pasus 3.), cijenio određene nedosljednosti u iskazima svjedoka, te pravilno zaključio da s obzirom na sve okolnosti, na koje se u tom dijelu pobijane presude pozvao, ta odstupanja nisu dovela u pitanje pouzdanost i vjerodostojnost iskaza kao cjeline ili u vezi s drugim dokazima, te je također pravilno utvrdio i to da navedene razlike nisu od odlučnog značaja. Na isti je način prvostepeni sud cijenio iskaze svakog od svjedoka pojedinačno, i u vezi sa drugim dokazima, dajući razloge zbog kojih te iskaze prihvata ili ne prihvata, odnosno, dajući ocjenu vjerodostojnosti proturječnih dokaza. Takvi zaključci pobijane presude nisu dovedeni u pitanje ni žalbenom tvrdnjom da sud nije mogao pokloniti vjeru iskazu svjedoka V.M., bez suočenja istog sa svjedokom B.R., s obzirom da su njihovi iskazi proturječni. Prije svega, valja primijetiti da su iskazi ovih svjedoka posredni i nemaju nikakav odlučni značaj za utvrđivanje spornih činjenica i okolnosti (odnose se na to šta se pričalo u vezi učinjenja predmetnog krivičnog djela, tj. da li je svjedokom B.R. rekao svjedoku V.M. da je čuo optuženog kad je izjavio da je on – optuženi ubio oštećene ili ne), pa na tim iskazima pobijana presuda nije ni utemeljena, a s druge strane, sud nije u obavezi da u svakom slučaju, kada su iskazi svjedoka proturječni, provodi njihovo suočenje, nego je ovlašten da kod odlučivanja o vjerodostojnosti svakog pojedinog dokaza primijeni načelo slobodne ocjene dokaza, kao je to pravilno učinio i prvostepeni sud.

U ovom dijelu žalbe branitelj ukazuje i to da je svjedok M.D. bio taj koji je u svojstvu vojnog policajca učestvovao u odvođenju oštećenih iz njihovih kuća, da je u konkretnoj situaciji on bio vođa patrole, pa je s obzirom na tu ulogu mogao izdavati naredbe ostalim vojnim policajcima, pa i Š.Z., zatim da je i on mogao znati za jamu u kojoj su pronađeni posmrtni ostaci oštećenih, da isti nije podnio izvještaj komandiru o izvršenom zadatku, da je njegov iskaz kontradiktoran iskazima drugih svjedoka u odlučnim činjenicama i u suštini, da je iskaz ovog svjedoka sračunat na to kako bi od sebe otklonio krivičnu odgovornost.

Ni ovi žalbeni prigovori nisu doveli u pitanje pravilnost činjeničnih zaključaka prvostepenog suda.

Prije svega, sasvim su paušalne i ničim potkrijepljene tvrdnje o navodnom svojstvu ovog svjedoka kao vođe patrole, jer iz pobijane presude proizilazi sasvim suprotno - da je svojstvo nadređenog imao Š.Z., te da je isti direktno od komandira dobio zadatak o kojem uopće nije obavijestio svjedoka M.D. sve dok nisu došli do prodavnice optuženog, kada je rekao da idu u selo M. privesti oštećene jer se radi o „ekstremistima“. Nadalje, svjedok M.D. je, prema navodima iz obrazloženja pobijane presude jasno naveo da mu je Š.Z. naredio da ode s lica mjesta, nakon što su se našli sa optuženim i nakon što su iz njegovog vozila izašli oštećeni, a također je iskazao da nikad nikoga, pa ni svog komandira nije obavijestio o tome šta se desilo, jer se bojavao za vlastitu sigurnost, te sigurnost članova porodice, te je ubrzo nakon tog događaja napustio vojnu policiju. Kada su u pitanju tvrdnje o kontradiktornostima u iskazima, ovaj sud je već prethodno o tome dao razloge, pa i u pogledu ovog svjedochenja vrijede isti argumenti, tj., ne radi se o proturječnostima u odlučnim činjenicama, kako se to žalbom branitelja želi prikazati, nego o nedosljednostima koje su logična posljedica proteka vremena i individualne percepcije učesnika događaja, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud.

Žalbom se dalje osporava nalaz i mišljenje vještaka sudske medicine, dr. R. M., tvrdnjom da je nalaz nejasan i kontradiktoran, da je pregled posmrtnih ostataka 2007. godine vršio „bez ikakvih instrumenata“ i u vrijeme kada je imao 76 godina, pa je stoga očigledno da mu je vid bio oslabljen, da je na zapisniku kod kantonalnog tužitelja izjavio kako je smrt B.I. nastupila strijeljanjem, iako je u ranijem nalazu naveo da se uzrok smrti ne može utvrditi, te da ustvari nije utvrđen uzrok smrti ni kod jednog od oštećenih, jer je vještak ostavio više mogućnosti. Dalje navodi da je prvostepeni sud izmijenio dio činjeničnog opisa u izreci jer je naveo da su oštećenima nanesene povrede u vidu strelnih rana, iako se vještak o uzroku smrti nije mogao izjasniti, pa je „sud preuzeo ulogu vještaka“, a također tvrdi da nije utvrđen identitet oštećenih jer je DNK nalaz na engleskom jeziku i odbrana ga ne razumije, pošto nije preveden na jedan od službenih jezika koji se koriste u BiH.

Ni ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Naime, prvostepeni je sud dao sasvim jasne i određene razloge u obrazloženju pobijane presude (na strani 6. pasus 2. i 3.) zbog čega je nalaz ovog vještaka prihvatio kao stručan, objektivan i sačinjen po pravilima struke, koje razloge u cijelosti prihvata i ovaj sud. Takvi razlozi nisu dovedeni u pitanje paušalnim prigovorima o starosti i

slabovidnosti vještaka, niti tvrdnjom o nekorištenju instrumenata, kod činjenice da je vještak objasnio način i metodologiju svog rada, a žalba ne nudi nikakvu argumentaciju o tome po kojim bi se to stručnim metodama trebalo vještačiti a koje u konkretnom slučaju nisu primjenjene. Netačna je i žalbena tvrdnja o tome da nije utvrđen uzrok smrti oštećenih, obzirom da i nalaz vještaka, te njegov iskaz sa glavnog pretresa, kao i razlozi pobijane presude, daju sasvim određeno i uvjerljivo objašnjenje da je smrt oštećenih nastupila nasilno, usljed strijelnih rana, pri čemu je isključena mogućnost da je smrt oštećenih mogla nastati iz drugih uzroka, a osim toga, žalba i ne nudi nikakvu argumentaciju o mogućem drugom uzroku smrti oštećenih kojim bi se doveo u sumnju ovakav nalaz sudskog vještaka. Samim time ne stoje ni žalbeni prigovori da je prvostepeni sud, vršeći intervenciju u činjeničnom opisu „preuzeo ulogu vještaka“, jer je ta izmjena, prema obrazloženju pobijane presude (na strani 13. pasus 3.), učinjena upravo prema nalazu vještaka. Tačno je da su DNK nalazi na engleskom jeziku, međutim, ni takvom žalbenom tvrdnjom pravilnost činjeničnog stanja nije dovedena u pitanje. Naime, iz iskaza svjedoka B.F., jasno proizilazi na koji su način pronađena tijela oštećenih, kako i po čemu ih je on identificirao, te kako je tekao daljnji postupak identifikacije i obdukcije, a i iz izvještaj i zapisnika o obdukciji, te iz potvrda o smrti, jasno se vidi o čijim posmrtnim ostacima se radi, pa DNK nalaz i nije dokaz na kojem je isključivo zasnovan zaključak o identitetu oštećenih, već je taj zaključak zasnovan na nizu drugih dokaza koji potpuno isključuju mogućnost da bi se moglo raditi o nekim drugim osobama a ne o oštećenima. Pored toga, ni žalba ne nudi nikakvu argumentaciju o tome da bi se eventualno moglo raditi o drugim osobama, tj. dovesti u sumnju prednji zaključak prvostepenog suda, pa takvom paušalnom tvrdnjom o sumnji u identitet, ne može se uspješno osporiti navedeni zaključak. Slijedom toga, ni ovi žalbeni prigovori branitelja optuženog nisu mogli biti uvaženi.

Pobijajući nalaz i mišljenje vještaka balističara, branitelj tvrdi da je ovaj vještak „samo prepisao iz pravilnika JNA karakteristike naoružanja iz kojeg je navodno pucano“, jer puška nije vještačena nego samo čahura. Nadalje navodi da je po ovom vještaku pucano iz samo jedne puške, a takvu je pušku prema izvedenim dokazima imao Š.Z. Zatim ukazuje da je čahura koja je vještačena pronađena u jami, ali je to dovedeno u sumnju obzirom da je B.F. ulazio u jamu prije prijave policijskim organima te iznosio dijelove odjeće i obuće, a nalaz ovog vještaka je po stavu žalbe doveden u pitanje i nalazom vještaka sudske medicine, jer se ovaj nije mogao izjasniti o uzroku smrti oštećenih.

I u pogledu nalaza ovog vještaka prvostepeni je sud dao sasvim jasne i određene razloge u obrazloženju pobijane presude (na strani 6. pasus 4.), koji nisu dovedeni u pitanje naprijed navedenim žalbenim prigovorima. O karakteristikama određenog oružja nalaz se i daje prema stručnoj literaturi, te pregledom oružja ako je isto pronađeno, i u skladu sa pravilima balistike, forenzike i dr., pa ukazivanje žalbe na korištenje pravilnika JNA, ni na koji način ne dovodi u pitanje nalaz ovog vještaka. U pogledu navoda da je vještak izjavio kako je pucano iz jedne puške i kako dva lica ne mogu istovremeno pucati iz iste puške, već je prethodno bilo riječi u dijelu ove presude koja se bavila pitanjem saizvršiteljskih radnji optuženog. Također, prethodno je bilo govora i o nalazu vještaka sudske medicine, pa u pogledu žalbene tvrdnje da isti nije mogao utvrditi uzrok smrti oštećenih, ovaj sud upućuje na naprijed navedenu argumentaciju. Nadalje, tačno je da je svjedok B.F. potvrdio da je ulazio u jamu u kojoj je pronašao posmrtnu ostatku oštećenih, i to prije dolaska policije, te je opisao kada i na koji način je to uradio kao i

šta je od odjeće i obuće uzeo iz jame, nakon čega je izvršena eksumacija, kada je i pronađena sporna čahura, međutim, navedene činjenice po ocjeni ovog suda nisu dovele u pitanje pravilnost nalaza i mišljenja vještaka, jer je isti vještačio temeljem predmeta (čahure) koja su mu je dostavljena. Branitelj zapravo prigovara da je lice mjesta kontaminirano prije vršenja službene radnje, za što uvijek postoji mogućnost, i to ne samo u ovakvim predmetima nego i kod učinjenja bilo kojeg drugog krivičnog djela, ali pri tome ne nudi nikakve konkretne argumente temeljem kojih bi se posumnjalo da predmetna čahura nije ispaljena iz oružja učinitelja, nego da potiče iz nekog drugog izvora. Pri tome, odbrana nije iskoristila mogućnost da prilikom ispitivanja vještaka istom postavi i takva pitanja i time eventualno osigura podlogu za ovakav prigovor, zbog čega je isti ostao u domenu paušalnosti.

Žalbom optuženog B.S. prvostepena presuda se također pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U toj žalbi, optuženi detaljno analizira iskaze svjedoka, i ukazuje na iste kontradiktornosti kojima se bavila i žalba branitelja, smatrajući da se radi o proturječnostima o odlučnim činjenicama, te ističe da je bio u izrazito dobrim odnosima sa oštećenima, da mu je žao zbog toga što im se desilo, ali da on to nije učinio.

Kako je ovaj sud već prethodno analizirao slične žalbene prigovore branitelja optuženog, isti razlozi vrijede i u odnosu na ovu žalbu, pa se dakle i žalbeni prigovori optuženog ukazuju neosnovanim temeljem argumentacije ovog suda koja je data povodom žalbenih prigovora njegovog branitelja. Žalbom optuženog jedino se dodatno ukazuje da je prvostepeni sud odbio prijedloge odbrane za saslušanjem svjedoka P.L. i K.S., pa iako taj prigovor nije jasno formuliran, iz sadržine žalbe bi proizašlo da optuženi smatra da je zbog takve odluke prvostepenog suda činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Međutim, ovaj sud nalazi da ni takvi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud ove prijedloge odbrane odbio jer prema okolnostima na koje su se ovi svjedoci trebali izjasniti, prvostepeni je sud zaključio da su takvi dokazi nepotrebni, odnosno, da nemaju značaj za utvrđivanje odlučnih činjenica. I po ocjeni ovog suda pravilan je takav zaključak, jer je svjedokinja K.S. predložena da bi se izjasnila na okolnosti zdravstvenog stanja svog supruga K.D., o čemu je već prethodno bilo riječi, a svjedok P.L., da nije pričao B. F. da je kod njega dolazila snaha optuženog i nudila novac da ga ovaj (svjedok P.L.) preda B. F., kako bi „povukao tužbu“. Navedene okolnosti, i po nalaženju ovog suda, nemaju odlučan značaj, pa se stoga ne mogu uvažiti žalbeni prigovori optuženog da je odbijanjem suda za izvođenje ovih dokaza odbrane, činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno.

Pobijajući prvostepenu presudu zbog povrede krivičnog zakona, branitelj optuženog žalbom tvrdi da ne postoji opće obilježje predmetnog krivičnog djela, tj. da nije bilo oružanog sukoba između V.k. ARBiH i VRS u vrijeme učinjenja predmetnog krivičnog djela tj. na dan 10.07.1992. godine. Navodi da se prvostepeni sud jedino poziva na odluku predsjedništva RBiH od 08.04.1992. godine o proglašenju ratnog stanja, iako u to vrijeme nije bilo ratnih sukoba između V.k. ARBiH i VRS. S tim u vezi ukazuje da, kako bi se radilo o krivičnom djelu ratnog zločina, ono mora biti počinjeno u

suprotnosti sa pravilima međunarodnog prava, pa kako su relevantne Ženevske konvencije na teritoriji BiH bile primjenjivane u periodu od februara 1994. godine do februara 1996. godine, ne može se raditi o ovom krivičnom djelu, jer je ono počinjeno u toku 1992. godine. Nadalje ukazuje da u toku glavnog pretresa a temeljem saslušanja 20 svjedoka, utvrđeno je da u julu 1992. godine, na području B., C., B., P., K. i S. M., nije bilo oružanog sukoba između V.k. ARBiH i VRS, a što proizilazi i iz odluke Ustavnog suda BiH broj K 3368 09 Kri od 17.09.2012. godine prema kojoj je taj sukob postojao u periodu od februara 1994. godine do februara 1996. godine. Nadalje ukazuje da nije utvrđeno da je optuženi imao svojstvo borca, nego da je prema izvedenim dokazima isti bio civil bez naoružanja „koji se našao na javnom putu gdje se zaustavilo vozilo vojne policije...“. Navodi da optuženi nije imao nikakvu funkciju u selu, a tamo nije ni boravio sve do početka 1992. godine, kada se vratio iz S..., pa su zbog svega navedenog, po stanovištu žalbe, povrijeđene odredbe člana 142. preuzetog KZ SFRJ.

S tim u vezi, prvenstveno valja podsjetiti na definiciju oružanog sukoba kao općeg obilježja krivičnog djela ratnog zločina. Uz to, treba istaći da se pojam oružanog sukoba ne izjednačava sa pojmom borbenih dejstava, jer ovi pojmovi u krivičnom pravnom smislu nisu sinonimi, pa je postojanje oružanog sukoba kao bitnog obilježja krivičnih djela ratnih zločina moguće i na prostoru gdje se ne odvijaju borbena dejstva: „Područje na kojem se konkretno odvijaju borbe, ne poklapa se nužno sa geografskom zonom na koju se primjenjuje ratno pravo. Ono se primjenjuje na čitavoj teritoriji zaraćenih država, odnosno, u slučaju internih oružanih sukoba, na čitavoj teritoriji pod kontrolom jedne od strana, nezavisno od toga da li se na tom mjestu stvarno vode borbe, sve do zaključenja mira, ili, u slučaju unutarnjih sukoba, sve dok se ne pronađe mirno rješenje. Dakle, kršenje zakona i običaja ratovanja mogu se počinuti u vrijeme i na mjestu gdje se ne vode nikakve borbe.“¹

Prema tome, teritorijom zahvaćenom oružanim sukobom treba se smatrati ona teritorija na kojoj se život ne odvija na način na koji bi se inače odvijao u stanju mira, pa kako je u konkretnom slučaju upravo takva situacija postojala i na području S... M., što nedvojbeno proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka, neovisno od toga što se konkretno na tom području nisu vodile oružane borbe, onda se ne mogu prihvatiti žalbeni prigovori o nepostojanju oružanog sukoba kao bitnog obilježja predmetnog krivičnog djela. Pri tome branitelj sasvim netačno tvrdi kako je iz iskaza 20 svjedoka, utvrđeno da u julu 1992. godine, na području B., C., B.P., K. i S.M., nije bilo oružanog sukoba između V.k. ARBiH i VRS. Nasuprot tome, postojanje oružanog sukoba, u smislu naprijed navedene definicije, proizilazi iz iskaza više svjedoka saslušanih u ovom predmetu, iz kojih je vidljivo da je područje S.M. bilo pod kontrolom V.i P. R.S., da su se Bošnjaci morali kriti (pa im je prema iskazu svjedoka A. E. sam optuženi savjetovao da ne spavaju u svojim kućama nego u šumi), zatim da su zatvarani i odvođeni na ispitivanja (pa i oštećeni B.B., prema iskazu B.F.), te napuštali svoje domove iz straha za vlastitu sigurnost. Netačna je i potpuno neutemeljena žalbena tvrdnja da su relevantne Ženevske konvencije na teritoriji BiH bile primjenjivane u periodu od februara 1994. godine do februara 1996. godine, ali ne i u inkriminiranom periodu, jer se te konvencije primjenjuju na području koje je zahvaćeno ratom, oružanim sukobom ili okupacijom, pa kako je u kritičnom periodu, u BiH nedvojbeno postojao rat, a prema prethodno

¹ Sud BiH, X-KR-08/488 od 10.07.2008.godine, str.14. (stavovi o postojanju oružanog sukoba prema relevantnoj praksi MKSJ)

navedenom obrazloženju, na inkriminiranom području i oružani sukob, to navedena žalbena tvrdnja nije ni mogla biti uvažena. Pozivanje žalbe na odluku Ustavnog suda naprijed navedenog broja, također nije dovelo u pitanje postojanje općih obilježja predmetnog krivičnog djela. Prije svega, valja primijetiti da se zbog broja odluke zasigurno ne radi o odluci Ustavnog suda, nego vjerovatno o odluci nekog od redovnih sudova. Pored toga, žalba ne ukazuje na konkretno na relevantni dio te presude niti je ista priložena, a s druge strane, sve i da su ovi navodi konkretizirani u nivou potrebnom za žalbu, oni ne mogu biti od odlučnog značaja za ovaj predmet, obzirom da se postojanje rata, oružanog sukoba ili okupacije, kao općeg obilježja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, utvrđuje u svakom konkretnom slučaju. Tačno je da je na dan učinjenja krivičnog djela optuženi bio u civili i bez naoružanja (o čemu je i prethodno bilo riječi), no to ni u kom slučaju ne znači da nije imao svojstvo borca, odnosno pripadnika jedne od strana u sukobu, kako se to u žalbi pogrešno smatra. Naime, i o njegovom svojstvu pripadnika VI s.b. VRS prvostepeni je sud (na strani 4. pasus 6.) dao sasvim dovoljne razloge koji žalbom nisu ni osporeni, pa se ne može prihvatiti žalbena tvrdnja da je isti bio civil i da zbog toga ne postoji ni ovo opće obilježje predmetnog krivičnog djela.

Prema tome, ovaj sud nalazi da nema povrede Krivičnog zakona u pogledu postojanja općih obilježja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, zbog čega suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog nisu mogli biti uvaženi.

Ispitujući odluku o izrečenoj kazni optuženom, u vezi sa žalbenim navodima tužitelja i branitelja optuženog, a po službenoj dužnosti, u smislu člana 323. ZKP F BiH, i u odnosu na žalbu optuženog, ovaj sud je našao da je i u tom dijelu pobijana odluka pravilna, jer nije dovedena u pitanje ovim žalbama.

Iz žalbe tužitelja proizilazi da se ne spore utvrđene olakšavajuće ni otežavajuće okolnosti na strani optuženog koje je cijenio prvostepeni sud, ali da je veći značaj trebalo dati okolnostima koje se odnose na jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra, da su u konkretnom slučaju ubijena dva civila na okrutan i podmukao način, da su njihova tijela bila sakrivena, te je djelo počinjeno u ratnim okolnostima koje su optuženom omogućavale dominaciju nad žrtvama, nemoćnim da pruže otpor.

Ovakvi žalbeni prigovori tužitelja nisu osnovani.

Naime, učinjenje krivičnog djela u ratnim okolnostima već je obuhvaćeno samom inkriminacijom djela i zapriječenom kaznom za to djelo, pa se ne može dvostruko vrednovati i kod odmjeravanja kazne, dok je svim ostalim navedenim okolnostima, prvostepeni sud, i po ocjeni ovog suda, dao odgovarajući značaj, te mu izrekao kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina, sa kojom će se moći ostvariti svrha kažnjavanja.

Kada su u pitanju žalbe optuženog i njegovog branitelja, ovaj sud nalazi da ni tim žalbama pravilnost odluke o kazni izrečenoj pobijanom presudom nije dovedena u pitanje. Branitelj ističe da je optuženi neosuđivan, no tu okolnost je cijenio i prvostepeni sud kao olakšavajuću, a zatim ističe da se optuženi korektno držao na sudu i nije napuštao boravište iako je znao da se protiv njega vodi istraga. Međutim, okolnosti koje

branitelj navodi, u suštini predstavljaju obavezu svakog građanina protiv kojeg se vodi krivični postupak, pa tako i optuženog, pa se nije mogao prihvatiti žalbeni prigovor da je sve olakšavajuće okolnosti koje su se stekle na strani optuženog, trebalo cijeliti kao osobito olakšavajuće. Branitelj prigovara i to da su pogrešno cijanjene otežavajuće okolnosti na strani optuženog, te ukazuje na praksu u pogledu izricanja kazni za ovakva krivična djela u drugim predmetima, ali ni takvi žalbeni prigovori nisu po ocjeni ovog suda doveli u pitanje pravilnost odluke o izrečenoj kazni optuženom. Ovo stoga što, kako je prethodno rečeno, prvostepeni je sud i po nalaženju ovog suda svim olakšavajućim i otežavajućim okolnostima dao odgovarajući značaj, dok poređenje sa kaznama izrečenim u drugim sličnim predmetima također nije od utjecaja na ovu odluku, obzirom da se kazna individualizira u svakom konkretnom slučaju spram specifičnih okolnosti koje postoje kako u odnosu na samo djelo, tako i u odnosu na učinitelja, pa ni ovaj žalbeni prigovor nije mogao biti prihvaćen.

Slijedom toga, ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud optuženom za krivično djelo za koje ga je oglasio krivim, pravilno odmjerio kaznu zatvora u trajanju navedenom u izreci pobijane presude, koja nije blago, ali ni strogo odmjerena, jer ona, i po ocjeni ovog suda, u svemu odgovara težini učinjenog krivičnog djela i stepenu krivične odgovornosti optuženog kao njegovog učinitelja, i koja je dovoljna za ostvarenje svrhe kažnjavanja.

Nasuprot tome, osnovano se žalbom branitelja optuženog ukazuje da je pogriješio prvostepeni sud kada je optuženog obavezao na naknadu troškova krivičnog postupka, jer je istom prethodno postavljen branitelj po službenoj dužnosti baš zbog slabog imovnog stanja. S tim u vezi, iz obrazloženja rješenja prvostepenog suda broj 01 0 K 008473 14 K od 12.05.2014. godine, proizilazi da je prvostepeni sud postavio optuženom branitelja po službenoj dužnosti, odnosno, prihvatio prijedlog optuženog u tom pravcu, cijeneći da optuženi nije u mogućnosti osigurati sredstva za odbranu. Imajući to u vidu, onda nije bilo opravdano optuženog obavezati na naknadu troškova krivičnog postupka u pobijanoj presudi, na što se žalbom branitelja optuženog pravilno ukazuje.

Na osnovu svega izloženog, ovaj sud je u smislu člana 328. ZKP FBiH, žalbe tužitelja i optuženog odbio kao neosnovane, dok je temeljem odredbe člana 329. ZKP FBiH, djelomičnim uvažanjem žalbe branitelja optuženog pobijanu presudu preinačio u odluci o troškovima krivičnog postupka i odlučio kao u izreci.

Zapisničar
Drndo Ismeta,s.r.

Predsjednik vijeća
Hadžiomerađić Malik,s.r.